

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.2. Растителна защита (Хербология, физиологични и фитопатологични механизми в растителната защита), обявен от катедра „Растителна защита, ботаника и зоология“ на ФПН, при Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, в ДВ бр. 63/01.08.2025г. с кандидат гл. ас. д-р **Мария Живкова Касчиева**

Член на научното жури: проф. д-р **Веселин Александров Арнаудов** от Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, определен съгласно Заповед № РД 16-238/31.10.2025год. на Ректора на Шуменски университет за член на научното жури.

1. **Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата.**

От представената справка на кандидата, гл. ас. д-р Мария Живкова Касчиева, за изпълнение на минималните национални изисквания на ППЗРАСРБ и на Правилника за развитие на академичния състав в Шуменски университет за заемане на академичната длъжност „Доцент“ е видно, че кандидатът надхвърля изискуемия минимален брой точки, необходими за заемане на академичната длъжност „доцент“, съгласно Правилника за развитие на АС в Шуменски университет.

В конкурса за „Доцент“, гл. ас. д-р Мария Живкова Касчиева участва с обща продукция от 21 научни труда (книги-монографии – 2 бр. и научни публикации 19 бр.), групирани по следния начин:

Показател А – 50 т. Защитен дисертационен труд на тема „Обогатяване на генофонда на крмното цвекло чрез прилагане на *in vitro* техники и морфолого-цитологична характеристика на получените растения“.

Показател В – 100 т., при изискуем минимум 100 т. Хабилитационен труд – монография, „Инвентаризация на плевелното разнообразие в обработваеми площи, намиращи се в Защитена зона BG0002051 - Комплекс Калиакра“.

Показатели Г5 – 100 т., при изискуем минимум 100 т. – Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд „Шафранов минзухар (*Crocussativus* L.) от полето до подправката“ УИ „Епископ Константин Преславски“- 153 стр.

Показатели Г7 и Г8 – 230,4 т. при изискуем минимум 200т.

Г7 – Публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 7 бр. и **Г8** Статии и доклади, публикувани в нереферирани в списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове- 12 бр.

От представените 21 научни труда, във връзка с конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ 10 броя (47,6%) са публикувани на латиница, 11 броя (52,4 %) - на кирилица. Личното участие на д-р Мария Касчиева в посочените 21 научни труда се илюстрира с факта, че в 2 (9.5%) от тях тя е единствен автор, в 4(19,1%) първи, в 9 (42.9%) – втори и в 6 (28.5%) – трети и последващ автор.

Тя е докладвала и популяризирала резултатите от научно-изследователската си дейност на 8 национални и международни конференции. Броят на забелязаните цитирания е 14, като 7 от тях са в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни и 7 - в нереферирани в списания с научно рецензиране.

2. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Учебно-педагогическата дейност на д-р Мария Касчиева е свързана с обучение на студенти от ОКС „бакалавър“ от специалност „Растителна защита“, „Екология и опазване на околната среда“, „Педагогика на обучението по биология и химия“ и „Педагогика на обучението по география и химия“ и ОКС „магистър“, специалност „Растителна защита“ на Шуменски университет. Общ учебно-преподавателски стаж – 14 години.

Като главен асистент в катедра „Растителна защита, ботаника и зоология“ на ШУ тя преподава дисциплините – „Физиология на растенията“, „Хербология“, „Агрохимия“, „Селекция и семепроизводство на културните растения“, на студенти от ОКС „Бакалавър“, специалност „Растителна защита“ и „Хербология“ на студенти от ОКС „Магистър“, специалност „Растителна защита“ на ШУ и „Растителна защита в градски условия“, в специалност „Еколого-съобразно управление на вредителите по културните растения“ в съвместна магистратура с ЛГУ- София.

Д-р Мария Касчиева е участник в 2 образователни проекта на МОН и 7 научно-изследователски проекта, финансирани от ШУ. Тя е автор или съавтор в разработването на 8 учебни програми и е ръководител на 5 успешно защитили дипломанти (3 в ОКС „бакалавър“ и 2 в ОКС „магистър“).

3. Научноизследователска дейност. Области на публикуване.

Научно-изследователската работа на д-р Мария Касчиева е свързана с

- Проучване на различни химични и биоактивни вещества от растителен произход като потенциални средства за контрол на фитопатогени и плевелна растителност.
- Проучване състава на епифитната микофлора, по семената на различни генотипове сорго и хибриди сорго-суданска трева и влиянието им върху посевните качества.
- Разработване на *in vitro* метод за получаване на хаплоидни растения от крмно цвекло.
- Установяване на нови видове патогени по листата на кайсията в района на Шумен и влиянието на абиотични фактори върху добива и качеството на различни сортове череша.
- Проучване специфичните и биологични характеристики на алтернативни земеделски култури и възможностите за отглеждането им в България.
- Изучаване на плевелната растителност, в обработваеми земеделски площи.
- Изучаване на различни на земеделски методи и практики, с оглед използването им за възстановяването на природни местообитания.

4. Основни научни и научно-приложни приноси.

В справката за научните приноси в трудовете са формирани и представени общо 17 приноса, от които 8 са с оригинален характер, 2 – научно-приложен, 4 - приложен и 3 научно-методически, показващи значението на разработваните научни проблеми в областта на хербологията, физиологията и растителната фитопатология при земеделските култури.

5. Значимост на приносите за науката и практиката.

Основните направления, в които работи д-р Мария Касчиева са насочени в установяване действието на различни химични и биоактивни вещества и използването им като потенциални средства за контрол на различни фитопатогени; изучаване видовия състав на епифитната микофлора по семената на сорго и влиянието им върху посевните качества; установяване ефикасността на фунгициди и различни алтернативни средства за контрол на гъбния патоген *Alternaria alternata* по стевия; разработване на *in vitro* метод за получаване на хаплоидни растения от крмно цвекло (*Beta vulgaris L. var. crassa*) и инвентаризация на плевелния състав в обработваемите площи в рамките на защитена зона „Комплекс Калиакра“. Кандидатът има задълбочени познания по тематиката на научно-изследователската работа. Като най-значими достойнства в научно-изследователската работа на д-р Мария Касчиева бих могъл да посоча:

- Установяването на химични и биоактивни вещества от растителен произход с добре изразено алелопатично, цитологично и антибактериално действие върху растителни и фитопатогенни клетки.
- Установяването на видовия състав на епифитната микофлора по семена на сорго и влиянието им върху посевните качества.
- Разработване на *in vitro* метод за получаване на хаплоидни растения от крмно цвекло.
- Инвентаризацията на плевелния състав в обработваемите площи в рамките на защитена зона „Комплекс Калиакра“.

6. Критични бележки и препоръки.

Нямам критични бележки и въпроси към кандидата, но искам да направя следните препоръки.

1. Да положи усилия в бъдеще да съсредоточи усилията си в една конкретна научна област, което ще спомогне за изграждането на по-ясно очертан профил на научно-изследователската работа.
2. Да увеличи броя на самостоятелните публикации и да публикува своите научни резултати в реномирани научни списания с импакт фактор, за да бъде по-добре разпознаваема в академичните среди не само у нас, но и в чужбина.

Заклучение.

Въз основа на направения анализ на цялостната научноизследователска, приложна и преподавателска дейност на гл. ас. д-р Мария Живкова Касчиева, считам че кандидата отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в Шуменския университет.

Това ми дава основание да оценя **положително** цялостната дейност на кандидата и да предложи **гл. ас. д-р Мария Живкова Касчиева** да бъде назначена на академичната длъжност „Доцент“ в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.2. Растителна защита (Хербология, физиологични и фитопатологични механизми в растителната защита).

Дата: 10.12.2025г.
гр. Шумен

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

(проф. д-р В. Арнаудов)